

İhale Mevzuatında 'Öngörülemezlik' Kavramının Önemi

Bu makalede kamu idarelerinin, 4734 sayılı Kanunda yer alan “öngörülemezlik” kavramını yanlış değerlendirerek ciddi hatalar yapıldığı varsayımından yola çıkılarak bu kavramla anlaşılması gerekenin ne olduğu, gerek Kamu İhale Kurumu’nun gerekse de Sayıştay’ın ve yargının bazı kararlarından yola çıkılarak açıklanmaya çalışılmıştır.

İhale Mevzuatında 'Öngörülemezlik' Kavramının Önemi

Taner ERASLAN

İç Denetçi

Özet

Türk kamu ihale mevzuatının en sorunlu alanlarından biri temel ilkelerin anlaşılması ve doğru uygulanmasıdır. İhale sistemi, 2003 yılında, gelir getirici işlemler için 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve kamu giderleri için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

4734 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesi büyük bir reformdur. Anılan Kanun’un 5.maddesinde, temel ihale usulleri olarak açık ihale ile belli istekliler arasında ihaledir. Dolayısıyla, idareler bu ihale usullerini tercih etmek zorundadır. Diğer alım şekilleri (doğrudan temin ve istisna kapsamında alımlar) ile pazarlık usulü ise anılan Kanun’da belirtilen özel durumlarda uygulanabilmektedir.

Kamu İhale Kanunu’nun 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” hallerinde pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Kamu idareleri, Kanun hükmünde yer alan “öngörülemezlik” kavramını yanlış değerlendirerek ciddi hatalar yapmaktadır. Makalede, bu kavramla anlaşılması gerekenin ne olduğu, gerek Kamu İhale Kurumu’nun gerekse de Sayıştay’ın ve yargının bazı kararlarından yola çıkılarak açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler

Öngörülemezlik, ivedi, pazarlık usulü, temel ilkeler,

1. Giriş

Kamu idareleri, kamu kaynağını kullanırken aşağıdaki usul veya yöntemleri uygulamak zorundadır:

- İhale usulleri

a. Açık ihale usulü (4734 sayılı Kanun - 19.madde)

b. Belli istekliler arasında ihale usulü (4734 sayılı Kanun - 20.madde)

c. Pazarlık usulü (4734 sayılı Kanun - 21.madde)

- Doğrudan temin (4734 sayılı Kanun - 22.madde)

- İstisna kapsamında yapılan alımları (4734 sayılı Kanun - 3.madde)

Kamu idarelerinin yapacakları alımların yöntemini seçerken sınırsız bir takdir yetkisine sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. 4734 Sayılı Kanun’un temel ilkeler başlıklı 5. maddesinde;

“Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.”

hükmü yer almaktadır. Bu nedenle, kamu idareleri temel ihale usulünü tercih etmek zorundadır. Diğer alım yöntemleri ve pazarlık usulü Kanunda sayılan özel şartlar gerçekleştiğinde uygulanabilmektedir.

Pazarlık usulünü düzenleyen anılan Kanun’un 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne göre, “...Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması...” halinde pazarlık usulü ile ihale yapılabilecektir.

Ancak Kanun metninde “öngörülemezlik” kavramı açık ve net bir şekilde tanımlanmamıştır. Bu nedenle, idarelerin ihale usulü olarak bu bendi

uygulamalarında oldukça tartışma yaşanmaktadır. “Öngörülemezlik” (öngörülemezlik) kavramındaki belirsizlik; bazı hallerde normal şartlar altında temel ihale usulleri ile yapılması gereken ihalelerin pazarlık usulü ile yapılarak hukuka ve kanuna aykırı işlem tesis edilmesine bazı hallerde de pekâlâ pazarlık usulü ile yapılabilecek olan bir ihalenin temel ihale usulleri ile yapılarak ihale sürecinin uzaması nedeniyle kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmemesine veya kötü yürütülmesine böylelikle de hizmet kusuruna neden olmaktadır.

Bu nedenle, “öngörülemezlik” kavramını, kamu ihale hukuku yönünden çeşitli içtihatları inceleyerek açıklamaya çalışacağız.

Öncelikle, temel ilkeleri ayrıntılı inceleyerek ihale usulünün hatalı seçmenin hukuki sonuçlarını idari/mali/cezai yönden tartışacağız.

Sonrasında da öngörülmemelik kavramı üzerinde durarak, bu kavramın içeriğini ihale mevzuatı açısından şartlarına değineceğiz.

2. Kamu İhalelerinin Temel İlkelerine Aykırılığın Mali/Cezai/İdari Sorumluluğu

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun temel anlayışı ihtiyaçların uygun şartlarla, zamanında ve rekabet ortamında temin edilmesidir. Anılan Kanun’un temel ilkeler başlıklı 5.maddesinde bunu sağlamaya yönelik oldukça önemli kurallar belirlenmiştir. Bunlar aşağıda sayılmıştır:

- *Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.*
- *Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.*
- *Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.*
- *Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.*
- *Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.*
- *İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz.*

İhale usulünün yanlış veya hatalı seçilmesi, yukarıda yer alan temel ilkelere aykırılık teşkil edecektir. Temel ilkelere aykırılığın ise anılan Kanun’un, Görevlilerin ceza

sorumluluğu başlıklı 60.maddesine göre yaptırıma tabi olduğu açıktır:

“5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.[\[1\]](#)”

Temel ilkelere aykırılık, kamu idarelerinin hesap yargısını yapan Sayıştay kararlarına ve ihale işlemleriyle ilgili Kamu İhale Kurumuna yapılan itirazenşikayet sonucu verilen uyuşmazlık kararlarına da yansımaktadır.

Örneğin, rekabet ortamı sağlanmadan, tek bir firmadan teklif almak suretiyle gerçekleştirilen bir alıma ilişkin aşağıdaki Sayıştay kararı incelendiğinde, alımın temel ilkelere aykırılık ile diğer bazı mevzuat eksiklikleri birlikte değerlendirilerek alımla yapılan giderin sorumlularından tazminine karar verilmiştir:

*“Belediye tarafından satın alınan bahse konu uçak kiralama hizmetinin piyasa fiyat araştırması yapılmadan, tek firmadan teklif alınmak suretiyle gerçekleştirildiği de görülmektedir. Temsil Ağırhama ekonomik kodundan yapılacak harcamalarında mutlaka 4734 sayılı Kanunda belirtilen ihale usullerinde birisi ile ya da doğrudan temin yöntemiyle yapılması gerekmektedir. Bunun için gerekli olan kanuni prosedüre uymak zorunludur. Bu nedenle tek firma tespit edip bu firmadan ihtiyacın temin edilmesi mümkün değildir. Piyasa fiyat araştırmasının sağlıklı ve gerçekçi yapıldığının mutlaka ispat edilmesi gerekmektedir. **Bu, 4734 sayılı Kanunun temel ilkeleri olan açıklık, rekabet, saydamlık, güvenilirlik, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ile kaynakların verimli kullanılması ilkelerinin gerçekleşmesi için bir zorunluluktur.***

Bu itibarla;imkan bulunmadığından 5.Daire tarafından 247 sayılı ilamın 17 nci maddesine ilişkin verilen tazmin hükmünün TAsDİKİNE, oyçokluğuyla”[\[2\]](#)

Diğer bir örnekte ise Sayıştay, alımların doğrudan temin suretiyle kısımlara bölünmesine ilişkin eksikliği diğer bazı mevzuat eksikleri ile birlikte değerlendirerek, kamu zararı oluştuğu sonucuna varmıştır:

*“...Ayrıca, söz konusu alımlardan, aynı nitelikte olanların ihale edilmek suretiyle temin edilmesi yoluna gidilmesi gerekirken, doğrudan temin suretiyle kısımlara bölünerek alınmak suretiyle, **4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Temel ilkeler” başlıklı 5 nci maddesinin; “Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.” şeklinde belirtilmiş olan hükmüne de aykırı işlem yapılmıştır.***

Diğer taraftan, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 61 inci maddesindeki düzenlemeye uygun olarak, kanıtlayıcı belgeler eksik olmasına

rağmen ödemede bulunan Muhasebe Yetkilisi de bu ödemelerden sorumlu tutulmuştur.

Bu itibarla, Belediyesi tarafından, ilgili mevzuat hükümlerine uyulmadan muhtelif giyim eşyası satın alınması ve satın alınan söz konusu giyim eşyaları bedellerinin mevzuatında öngörülen kanıtlayıcı belgeler dayanmaksızın ödenmesi sonucu neden olunan toplam-TL tutarındaki kamu zararının;..Harcama Yetkilisi ve Gerçekleştirme Görevlisi ile Muhasebe Yetkilisi 'a müştereken ve müteselsilen,..6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereğince işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine,"[3]

Bir başka örnekte ise Sayıştay, mevzuata aykırı verilen iş artışının temel ilkelere aykırı işlem olarak değerlendirilmiş ve kamu zararı olduğu yönünde karar verilmiştir.

"...İdarenin 4735 sayılı Kanununun 24. maddesinde belirtilen şartlar ve belirtilen oranların üzerinde iş yaptırması ve bedelini mevcut sözleşme kapsamında yükleniciye ödeyebilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ayrıca usulsüz olarak verilen İş artışı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun temel ilkeleri olan saydamlık, serbest rekabet ve uygun bedel gibi unsurları da ortadan kaldırmaktadır.

Sonuç olarak, dilekçi iddialarının reddi ile 508 sayılı ilamın 6(B) maddesiyle toplam 27.964 YTL.'na dair tazmin hükmünün TASDİKİNE,[4]"

Aşağıdaki örnek Sayıştay kararlarında da görüleceği üzere, temel ilkelere aykırılığın oldukça önemli yaptırımları bulunmaktadır:

KARAR -1:

*"...Dilekçinin yapıldığını belirttiği imalatlara ilişkin keşif, metraj ve hesaplamalar ödemeye esas verile emri ekinde yer almamaktadır. Yapıldığı belirtilen imalatlara (parke, asma tavan gibi) ilişkin ispat edici nitelikte bir belge (fatura gibi) ibraz edilmemektedir. Yapıldığı iddia edilen uygulama; **4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 5. maddesi ile belirlenmiş olan temel ilkelerin tamamına** ve Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin hakedişlerin düzenlenmesiyle ilgili maddelerine aykırıdır.*

Yukarıda açıklanan nedenlerle 798 sayılı ilamın 1. maddesi ile verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,[5]"

KARAR -2:

"...4734 sayılı Kamu ihale Kanununun "Temel ilkeler" başlıklı 5 inci maddesinde; "İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu

denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur." denilmektedir.

4734 sayılı kanunun "Tekliflerin Değerlendirilmesi" başlıklı 37'nci maddesinin son fıkrasında değinildiği üzere ihaleli işlerde olduğu gibi tarifeye bağlı ve sfireli yayın alımları gibi işlerde de birim fiyatların esas olacağı açıktır.

Bu itibarla dilekçi iddialarının reddedilerek 610 sayılı ilamın 1. maddesi ile verilen **tazmin hükmünün TASDİKİNE,[6]"**

3. İhale Usulünün Hatalı Belirlenmesinin Hukuki Sonuçları

Yukarıda yer verilen Sayıştay kararları çerçevesinde, temel ilkelere aykırı işlemlerin mali/idari/cezai sorumluluk doğuracağı bilinmelidir. Ancak, ihale yönteminin yanlış belirlenmesi, daha açık bir ifadeyle, Kanunda yazılı özel durumlar gerçekleşmeden, temel ihale usulleri dışındaki yöntem veya usullerle alım yapılmasının sonuçları tartışmalıdır.

Mali sorumluluk açısından bakıldığında, ihale usulünün hatalı belirlenmesinin kamu zararına yol açıp amadığı hususunun tartışılması gerekmektedir.

Kamu zararı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71.maddesinde tanımlanmış ve unsurları tek tek sayılmıştır:

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
- b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
- c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
- d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,**
- e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
- f) (Mülga:22/12/2005-5436/10 md.)
- g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Dolayısıyla, sadece ihale usulünün hatalı belirlenmesi, yukarıdaki hiçbir bende girmedeğinden, kamu zararı sonucunu doğurmayacaktır. Aşağıda buna ilişkin örnek kararlar verilmiştir:

KARAR -1:

“... Daire Başkanlığı ... Müdürlüğüne 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nda belirtilen **usullere uyulmadan mal alınmasından** konunun Sayıştay ilamıyla tazmin hükmüne dönüşmesine kadarki süreç şu şekilde gerçekleşmiştir:

Bu nedenle, olayın bu yönleriyle de kamu zararına sebebiyet verildiğini belirten tazmin hükmünde hukuki isabet bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, ihale mevzuatına aykırı bir şekilde ihalesiz bir alım gerçekleştirilmiş olmasının; idari ve adli açılardan soruşturma/kovuşturma vb. yolları gerektirebilecek bir olay olduğu konusunda tereddüt bulunmamakla beraber yukarıda belirtilen gerekçelerde belirtildiği üzere özetle; söz konusu alımı gerçekleştiren sorumlular ilamda sorumlu tutulmalardan farklı olup, **ilama konu olan malzeme idarece teslim alınmış ve hali hazırda kullanılıyor olduğundan ve dolayısıyla alınmayan bir malzemeye ödenmiş bir para söz konusu olmadığından**; Sayıştay yargılaması açısından tazminine hükmedilebilecek bir tutar bulunmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.[\[7\]](#)”

KARAR -2:

Görüldüğü üzere gerek kanun gerekse de ilgili yönetmelikte kamu zararı, kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıyla doğan zarar olarak tanımlanmış olup idareye teslim edilmiş ve halen kullanılmakta olan büro malzemesi bedeline ilişkin ilama konu ödeme nedeniyle **kamu kaynağında artışa engel ya da eksilmeye neden olunması söz konusu olmadığından ortada idare aleyhine doğmuş bir zarardan da bahsetmek mümkün görünmemektedir.**

Son olarak, sulhnamede 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen şekil şartına uyulmamasının (sulhnamede üst yöneticinin imzasının bulunmamasının), yapılan ödemeyi mevzuata aykırı hale getirmeyeceği ve sadece bu gerekçe ile kamu zararı nitelendirmesi yapılamayacağı; **söz konusu şekil eksikliğinin yalnızca idari soruşturma konusu olabileceği değerlendirilmektedir.** Kaldı ki, bu şekil eksikliğinin kamu zararına sebebiyet verdiği değerlendirilmesi yapılırsa dahi hukuka aykırı olduğu iddia edilen sulhnameyi de ödeme emri belgesini imzalayanlar değil; sulhname üzerinde imzası olanlar düzenlenmiştir.[\[8\]](#)”

Bu noktada kişisel görüşümüz, sadece ihale usullerine uyulmaksızın alımın yapılması Sayıştay yargılamasında kamu zararı olarak görülmediği yönündedir.

Ancak, Sayıştay’ın bu yöndeki yaklaşımına şu gerekçelerle karşı çıkmaktayız:

- Pazarlık usulü davet edilen isteklilerle yapılmaktadır. İdarenin belirlediği istekliler arasında rekabet olmakta veya hiç rekabet olmadan ihale sonuçlanmaktadır. Bu süreçte, sağlıklı piyasa araştırması yapıldığını, alımın rayiç fiyatlar üzerinden gerçekleştiğini iddia etmek imkansızdır. Dolayısıyla, rayiç fiyatın üzerine çıkıldığının tespitini halinde, kamu zararından bahsedilecektir.

- Alımın niteliğine göre (örneğin belediye logosu yapılması) piyasa rayiçlerinin belirlenmesi oldukça güçtür. Ancak, yaklaşık maliyet hesabında, teklif veren firmaların daha önce yaptığı benzer işler ve maliyetleri ile karşılaştırma yapılabilir. Bu durumda da piyasa rayiçlerinin üzerine çıktığını kabul etmek gerekecektir.

Yukarıda yer verilen hususlarla bir araştırma yapmaksızın, sadece alım yönteminin hatalı belirlendiği yönünde sınırlı bir değerlendirme ile kamu zararı sonucuna ulaşılması mümkün bulunmadığından, fahiş fiyatla alım yapıp yapılmadığı araştırılmamış, kamu zararına yönelik tespit de yapılmamış olacaktır.

Basından öğrendiğimiz ve "X" belediyesi tarafından 4734 sayılı Kanun'un 21. Maddesinin "B" bendine kapsamında 810.000.-TL'ye logo yaptırılması kamu zararı olarak değerlendirilemeyecektir.

Diğer taraftan, ihale usulünün hatalı belirlenmesine ilişkin sorumluluklarını, esasen 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun disiplin hükümleri ile 4734 sayılı Kanun'un 60.maddesinde çerçevesinde belirlenmesi gerekmektedir.

*"...Devlet Hastanesinin hizmet binasının tadilat işine ilişkin olarak ihalenin 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun **açık ihale usulü hükümleri yerine aynı Kanunun 21/b maddesinde düzenlenen pazarlık usulüyle yapıldığı**, bu suretle kamunun zararına neden olduğu iddia edilen olayda, ihale yetkilisi ve ihale komisyonlarında görev alan sanıkların **eylemlerinin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğu**,*

...10/11/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.[\[9\]](#)"

*"...4734 sayılı KİK'nun 18. maddesinde idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak usullerin, açık ihale, belli istekliler arasında ihale ve pazarlık usulü olarak sayıldığı, 15/08/2003 tarih ve 4964/12 sayılı Kanunla iptal edilerek madde metninden çıkartılan aynı Yasanın **22/d maddesinde düzenlenen doğrudan temin yönteminin bir ihale usulü olmadığı ve ihaleye fesat karıştırma suçuna konu olamayacağı** ve Dairemizce de kabul gören Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 07/02/2006 tarih ve 2005/11-119 E. 2006/15 sayılı Kararı uyarınca; **önceden alınan hizmet için sonradan şeklen yapılan ihalenin hukuka aykırılığı ve ortada gerçek bir***

ihalenin bulunmaması nedeniyle ihaleye fesat karıştırma suçunun oluşmayacağı anlaşıldığından tebliğnamedeki düşünceye iştirak edilmemiştir.

Bilirkişi ve ön inceleme raporlarına, tanık anlatımına, hizmet alımına ilişkin belgelere ve dosya kapsamına göre, suç tarihinde ...Belediyesinde harcama yetkilisi ve komisyon üyesi olarak görev yapan sanıkların, kuruma önceden alınan yol projesi, kesit ve kübaj hizmetleri yapılması işi için sonradan doğrudan temin yöntemiyle alıma ilişkin evrak düzenleyerek fiili durumu hukukileştirmeye çalıştıkları, düzenlenen belgelerin içeriği nazara alındığında mevcut eylemlerinde sahtecilik suçunda aranması gereken iğfal kabiliyeti bulunmadığından sabit olan fiillerinin **görevlerinin gereklerine aykırı hareket ederek yükleniciye yarar sağlamak suretiyle görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğu gözetilerek mahkumiyetleri yerine,** dosya kapsamına ve oluşa uygun düşmeyen yanılığılı gerekçelerle yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi, ...29/03/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.[\[10\]](#)”

4. İhale Hukukunda “Öngörülemezlik” Kavramı

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca, iki ayrı durum düzenlenmiştir.

1. durum _____ : “...Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen...”

2. durum _____ : “...idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması...”

Yasa koyucu, birinci durumda “gibi” ifadesiyle benzer olayları da kapsayacak şekilde düzenleme yapmıştır. Kamu İhale Kurumunun verdiği bir kararın mahkeme tarafından bozulması sonrasında, anılan Kurum aşağıdaki kararı vermiştir:

“...İhalenin hangi durumlarda, pazarlık usulü ile yapılacağını belirleyen 4734 sayılı Kanununun 21'inci maddesinin (b) bendinde, “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülmemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” şeklinde düzenleme bulunmaktadır.

...Olayda, dava konusu ihalede “doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen” bir durumun söz konusu olmadığı, **idare tarafından “Bakanlıkça tahsis edilen ödeneğin” zamanında (yeni yıldan önce) kullanılması nedeniyle** ihalenin pazarlık usulü ile yapıldığı yönündeki gerekçesinin ise yerinde olmadığı anlaşılmıştır.[\[11\]](#)”

Sayıştayca bir belediyenin denetim raporunda aşğıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

“...4734 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, “idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” halinin varlığı nedeniyle pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için, idarelerin planlama, programlama, organizasyon ve ihtiyaçların önceden tespit edilememesi gibi idarenin fonksiyonunu ve görevini gereğince ifa edememesinden kaynaklanan haller haricinde, ortaya çıkan olayın; ihale yapılmasını gerektiren durumdan önce idare tarafından “öngörülemez”, “olağan dışı”, “anormal” nitelikte ve “idarenin iradesinden bağımsız” olması gerekmektedir.

Aşğıdaki detayı belirtilen ve 4734 sayılı Kanunun 21’inci maddesinin (b) bendine göre pazarlıkla ihale edilen işler, yukarıda belirtilen hususlar açısından değerlendirildiğinde;

a) İşlerin, hiçbirinin, İdare tarafından öngörülemez, olağan dışı, anormal nitelikte ve idarenin iradesinden bağımsız olarak gerçekleşmiş olmadığı,

b) Yapılan uygulamayla, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün, temel usul olmaktan çıkarıldığı ve pazarlık usulünün genel bir uygulama haline getirildiği,

c) Bu şekilde, ihalelerde, saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerinin ihlal edildiği, anlaşılmaktadır. [12]”

Kanundaki “öngörülemezlik” halinin de aynı paralelde değerlendirilerek savaş, olağanüstü hal, seferberlik, ani ve toplu göç hareketleri, yaygın terör ve şiddet olayları gibi olağanüstü ve önceden kestirilemeyen durumların ortaya çıkması nedeniyle bazı kamusal hizmetlerin devamının ve gördürülmesinin ivedilik arz etmesi, afet düzeyinde olmasa da idarelerin faaliyetlerini tamamen durdurabilecek nitelikte olayların meydana gelmesi veya gecikmesinde çok ciddi sakınca bulunan durumların oluşması gibi hallere münhasır olduğu söylenebilir. Örneğin kar ya da fırtına nedeniyle bir hastanenin çatısı yıkılmışsa veya cezaevinde büyük bir yangın çıkmışsa hastaların ve mahkûmların başka bir yere nakli için açık ihaleye çıkmak doğru olmayacaktır. [13]

Diğer taraftan, idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması halinde hizmetin acil olarak yapılmasının zorunlu olması halinde, pazarlık usulüne başvurulabilmesini hüküm altına almaktadır. İdare tarafından önceden öngörülemeyen hal, idarelerin planlama, programlama, organizasyon ve ihtiyaçların önceden tespit edilememesi gibi idarenin fonksiyonunu ve görevini gereğince ifa edememesinden kaynaklanan hallerini kapsamaz.

Bundan maksat, öngörülemez hal olarak addedilebilecek durumların, ortaya çıkması halinde somut ve pek yakın bir tehlike doğuracağı, telafisinin mümkün olmadığı veya mümkün olsa bile kamu hizmetinin işleyişine engel olacak, hizmetin geç veya kusurlu işlemesine sebebiyet verecek mahiyette ani ve beklenmeyen ve de beklenmesi öngörülmemeyen bir unsur ihtiva etmesi gerektiğidir. Bu durumda idare tarafından önceden rahatlıklar öngörülebilecek ve de öngörülmesinin yanında gerçekleşeceği muhakkak addedilen ve bu surette idarenin bunu göz önüne alarak işlem tesis etmesinin gerektiği hallerin varlığı halinde öngörülemez olay veya durumun varlığını ileri sürmek mümkün olmayacaktır. Yine bu doğrultuda yukarıda da ifade edildiği üzere idarenin alımlarına ve yapım işlerine yönelik planlama eksikliği, yetersizliği, ihtiyaçların zamanında, doğru, güvenilir ve gerçekçi bir biçimde tespit edilememesinden kaynaklanan hallerin varlığı halinde de aynı şekilde öngörülemez hal kavramının kullanılmasına imkân bulunmamaktadır.[14]

Bu konu Kamu İhale Kurumunun birçok kararında da tartışılmıştır:

“Her ne kadar “öngörülemezlik” teorisi idari sözleşmeler için geliştirilmiş bir kavram ise de, 4734 sayılı Kanunda yer verilen kavramların idare hukuku esasları içerisinde uygulanması gerektiğinden ve benzer olaylarda aynı şekilde uygulanması zorunlu olduğundan “öngörülemez olay” kavramı açıklığa kavuşturulmalıdır.

*Bir durumun, Kamu İhale mevzuatı ve 4734 sayılı Kanununun 21/b maddesi açısından, “idarece öngörülemez olay” içerisine girebilmesi için; Ortaya çıkan olay; ihale yapılmasını gerektiren durumdan önce idare tarafından “öngörülemez”, “olağan dışı” nitelikte ve **“idarenin iradesinden bağımsız” olmalıdır.** Yukarıda belirtilen ölçütler göz önüne alınarak, başvuru konusu ihalenin ‘idarece öngörülemez olay’ kavramı içinde değerlendirilmesinin irdelenmesi gerekmektedir...[15]”*

Kurul kararlarında vurgulanan husus, idarenin öngöremediği ve olağan dışı bir durumun gerçekleşmesidir. Diğer bir ifadeyle, ortaya çıkan durum, idarenin eyleminden, işleminden veya kararlarından bağımsız bir şekilde meydana gelmiş veya idarenin yetki ve sorumluluğu dışındaki etkenler dolayısıyla ortaya çıkmış olması şarttır

“İdarenin iradesinden bağımsız” tanımlamasından maksat, idarenin istemesi ve bu isteme dolayısıyla idarenin iş, işlem, eylem ve kararı neticesi meydana gelen veya gelmesi muhtemel bir sonucun ortaya çıkmamış olması yahut da idare tarafından istenmemiş olsa ve bu doğrultuda iradi bir hareket sergilenmese de bunun yanında idare tarafından normal şartlar altında öngörülemez, öngörülmesi hukuken ve fiilen mümkün olmayan veya öngörülmüş olsa bile iradi bir hareket ile gerçekleşmesi hukuken ya da fiilen engellenmeyen bir sonucun ortaya çıkmış olmasıdır[16].

Bir başka örnek vermek gerekirse, A Valiliğinin idareye yazdığı 04.07.2005 tarih ve 8062 sayılı yazısında; İstanbul'un jeopolitik konumu, hızla artan nüfusu ile tarihi, ticari, kültürel ve turistik değerleriyle önemli bir merkez olduğundan bahisle altyapı hizmetlerinin hızlı bir şekilde yürütülmesinin talep edildiği; ayrıca, İstanbul'un deprem bölgesi içinde olması sebebiyle yol, köprü ve kavşakların hızlı bir şekilde tamamlanarak hizmete açılmasının, önemli turistik merkezlere ve düzenlenecek ve düzenlenmesi muhtemel ulusal ve uluslararası müsabakaların düzenleneceği merkezlere ulaşımın sağlanacağı yol güzargahlarının ve kavşak düzenlemelerinin hızla bitirilerek trafiğe açılmasının Belediyelerinden istendiği gibi gerekçelerle 21/b bendinin tercih edilmesine karşın, Kamu İhale Kurumu aşağıdaki değerlendirmeyi yapmıştır:

"...İncelenen ihalede, idarenin pazarlık usulünü seçmesine ilişkin gerekçelerinden hiç birisi 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde aranan koşulları taşımamaktadır. Şöyle ki;

Türkiye'nin neredeyse tamamı deprem coğrafyası içinde bulunmaktadır. Özellikle 17 Ağustos Marmara depremi sonrası olası bir İstanbul depreminin olumsuz sonuçlarını ortadan kaldırmaya veya hafifletmeye yönelik vatandaşlar, belediyeler, kamu kurumları ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar tarafından pek çok proje hayata geçirilerek hazırlık yapılmış ve yapılmaktadır. Yakın zamanda İstanbul'da olası bir deprem tehlikesini kuvvetlendiren başkaca bir bilgi veya gelişme de bulunmamaktadır. Bu itibarla, olası bir İstanbul depremine karşı yapılması gereken hazırlıklar uzun bir süreden beri özellikle 1999 Marmara depreminden sonra kamuoyunun gündeminde ilk sıralarda yer aldığından, ani ve öngörülemeyen bir hadise değildir.

Ayrıca idarenin gerekçesinde bir taraftan doğal afetlerden bahsedilirken diğer taraftan İstanbul'un hızlı nüfus artışı ile birlikte, ticari, kültürel ve turistik değerleriyle önemli bir merkez olmasından kaynaklanan trafik yoğunluğundan bahsedilmektedir. İstanbul'un sürekli göç alan bir cazibe merkezi olması yanında, hızlı nüfus artışı ile ticari, kültürel ve turistik değerleriyle önemli bir merkez olmasının getirdiği yoğun altyapı ihtiyacı, yeni karşılaşılan bir sorun olmadığı gibi aniden ortaya çıkan ve öngörülemeyen bir durumda da değildir. Söz konusu probleme ihale konusu iş özelinde bakıldığında zaman içerisinde mevcut sorunlar ağırlaşmadan yeterli bir süre önce idarece gerekli hazırlıkların yapılmasını engelleyen bir durum bulunmadığı gibi, İstanbul ilinin ihtiyaç duyduğu alt yapı hizmetlerinin zamanında gerçekleştirilmesinin idarenin olağan işi olduğu, işin niteliği ve sözleşmesinde 200 gün olarak belirlenen yapım süresi de göz önüne alındığında, idarenin sözleşme süresi ve işin miktarıyla sınırlı tutulan acil olarak karşılanması gereken bir ihtiyacından söz edilemeyeceği, bu itibarla idarenin gerekçelerinin yasanın aradığı koşulları sağlamadığı görülmektedir.

Dolayısıyla, söz konusu ihalede Kanunda öngörülen doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıktığından bahsedilemeyeceği için söz konusu ihalenin ivedi olarak yapılması zorunluluğu ile karşılaşılmadığı, dolayısıyla idare tarafından pazarlık usulü ile ihale yapılmasının koşullarının oluşmadığı ve anılan Kanunun temel ilkelerinin ihlal edildiği anlaşılmıştır.[\[17\]](#)”

Diğer bir örnek ise Sayıştay Başkanlığınca sözleşmelerin tescil edildiği dönemde verdiği bir karardır. Söz konusu kararda özetle aşağıdaki hususlara değinilmiştir:

Anılan maddenin (b) fıkrasında işaret edilen “önceden öngörülemeyen olaylar”ın neler olabileceği hususunda fıkra metninde açıklık bulunmamakla birlikte, fıkroda sayılan diğer haller dikkate alındığında bu ifadeden, birdenbire ortaya çıkan, zaman kaybına tahammülü olmayan ve idarelerce önceden planlanamayan acil olaylar anlaşılmaktadır. Yani sadece idare tarafından öngörülmemiş olunması yetmemekte, ayrıca acil olması da gerekmektedir.

Her ne kadar idarece gönderilen savunmada; ... nın acil tedarik edilmesini istediği 38 kalem malzemenin birinci sırasında yer alan söz konusu bot alımının teknik özelliklerinin her an görev alabilecek durumda olan özel birliklerin görev özelliğine göre planlandığı, dolayısıyla ilân ve teslim sürelerinde geçecek zorunlu yasal sürenin beklenememesi açısından, söz konusu acil alım usulünü kullandıkları ifade edilmişse de; ihalenin konusununın ihtiyacı olan 15.000 adet lastik müflonlu bot alımı oluşturmaktadır.

Bot, askeri personele miadlı olarak verilen giyecek eşyaları arasında olduğu için, ...ca mutat olarak alınması gereken mallar arasındadır. Bu botlar askerlere miadlı olarak verildiğinden, idare açısından önceden tahmin edilememesi gibi bir durum söz konusu olmadığı gibi, ordunun demirbaş malzemeleri stoklu olarak bulundurması nedeniyle aciliyetten söz edilmesi de mümkün değildir. Bu nedenle bot alımı, 4734 sayılı Kanunun 21/b maddesinde belirtilen ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasını zorunlu kılacak bir durum değildir.

Bu itibarla 4734 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel usuller iken, bahse konu bot alım işinin önceden öngörülemeyen ve idarece beklenmeyen olaylar kapsamında değerlendirilerek 4734 sayılı Kanunun 21/b maddesine göre pazarlıkla ihalesinin yapılması mümkün görülmediğinden sözleşmenin tescil edilmemesi gerekeceğine, karar verildi. [\[18\]](#)”

İdarece önceden öngörülemeyen durumu vurgulamak üzere bir örnek karar daha vermek gerekirse;

*“...Yukarıda yer verilen Kanun maddesinin ani ve beklenmeyen veya idarece önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması halinde pazarlık usulünün kullanılabilmesine ilişkin hükmü dikkate alındığında; incelemeye konu ihalenin bu nitelikte olmadığı, ihalenin açık ihale usulü ile yapılabileceği, ayrıca idarenin pazarlık ihale usulünü seçmesinin gerekçesi olarak gösterilen ve Meclis Kararında yer alan bölgenin su baskını riski taşıdığı ve bu nedenle yapılması gereken işlerin ivedi olduğu hususunun da pazarlık usulünün seçilmesine gerekçe olamayacağı, su baskını riskinin “ani ve öngörülmeleyen” bir olay olarak değil, **ileri bir tarihte gerçekleşmesi muhtemel olan bir durum olarak nitelendirilmesi gerektiği sonucuna varılmış olup söz konusu ihalenin usulünün mevzuata uygun olarak tespit edilmediği** anlaşılmıştır.[\[19\]](#)”*

5. Öngörülemezlik Kavramı Çerçevesinde Yapılabilecek Alımlar

Kamu İhale Genel Tebliğinin, süreklilik arz eden mal ve hizmet alımlarının kesintiye uğratılmadan temini başlıklı 20.maddesinde aşağıdaki düzenlemeye yer verilmiştir:

*“20.1. 4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin (b) bendinde ertesi mali yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabileceği düzenlenmiştir. Böylece ihale ile ilgili ilan süresi ve ihale sürecinin belirli bir zaman alacağı da dikkate alınarak ertesi yılda gerçekleştirilecek bu tür mal ve hizmet alımı ihalelerine mali yıl sona ermeden çıkılabilmesine imkan tanınmıştır. Ancak yılın sonunda ya da ertesi yılın başında çıkılan **ihalelerde önceden öngörülemeyen nedenlerle ihale sürecinin uzadığı durumlarda süreklilik arz eden bu alımların kesintiye uğratılmamasını teminen, ihale sonuçlandırılıncaya kadar geçecek süre içindeki ihtiyaçların 4734 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin (b) bendindeki “idare tarafından önceden öngörülemeyen olaylar” kapsamında değerlendirilerek, anılan madde hükmü ve 62 nci maddenin (i) bendinde yer alan esaslar da dikkate alınarak aynı Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ya da 22 nci maddesinin (d) bendinde belirtilen tutarlara kadar olanların bu maddelere göre temin edilebilmesi idarenin yetki ve sorumluluğundadır.”***

Aşağıdaki uyuşmazlık kararları da Kamu İhale Genel Tebliğinde yer alan düzenlemeyle ilgili durumlara ilişkindir:

KARAR -1:

17.11.2009 tarihli ve 2009/137699 İKN’li açık ihale usulü ile yapılan ihalenin iptal edildiği, idarece önceden öngörülemeyen nedenlerle ihale

sürecinin uzadığı durumlarda süreklilik arz eden alımların kesintiye uğratılmamasını teminen, ihale sonuçlandırılıncaya kadar geçecek süre içindeki ihtiyaçların 4734 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin (b) bendindeki “idare tarafından önceden öngörülemeyen olaylar” kapsamında değerlendirme yapılarak 31.12.2009 tarihinde 2009/186016 İKN’li “21/b pazarlık usulü” ile aynı işin 3 aylık ihalesinin Kamu İhale Genel Tebliğinin 20 nci maddesinde yer alan açıklamaya uygun olarak yapıldığı anlaşılmış olup, incelemeye konu ihalenin 21/b pazarlık usulü ile 3 aylık yapılmasının mevzuata aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.[\[20\]](#)”

KARAR -2:

“Kamu İhale Genel Tebliğinin, esas ihale usulleri ile başlatılan ihale sürecinin belli bir zaman alacağı ve bu sürecin tamamlanmasına kadar geçecek sürenin de idare tarafından önceden öngörülemeyen olay kapsamında değerlendirilmesi ve bu geçiş aşamasında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesine imkan tanıyan söz konusu düzenlemesinin, sadece süreklilik arz eden mal ve hizmet alımlarına münhasır olduğu dikkate alındığında yapım işi olarak ihalesi gerçekleştirilen inceleme konusu ihalede, 4734 sayılı Kanununun 21/b maddesine dayanılarak ihaleye çıkılabilmesinin hukuken mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.[\[21\]](#)”

İhale sürecinin iptal, idareye ve Kamu İhale Kurumuna itiraz gibi nedenlerle uzaması gerekçe gösterilerek, 21/b usulüne başvurulması makul bir süreyle sınırlı olarak mümkündür:

“...Her ne kadar, idarenin 03.09.2008 tarihinde yaptığı ihalenin Kurul kararına istinaden iptal edilmesi idare açısından öngörülemeyen bir durum olarak değerlendirilse de, idarenin böyle bir durumda Kamu İhale Genel Tebliğinin anılan maddesi uyarınca açık ihale usulü ile ihale sonuçlandırılıncaya kadar geçecek süre içindeki ihtiyacını pazarlık usulü ile temin edilebileceği hüküm altına alındığından, **idarenin 5 ay süre ile yemek hizmetini pazarlık usulü ile temin etmesinde mevzuata uyarlık bulunmamaktadır.**[\[22\]](#)”

“...Her ne kadar, idarenin 28.12.2007 tarihinde yaptığı ihalenin Kurul kararıyla iptaledilmesi idare açısından öngörülemeyen bir durum olarak değerlendirilse de, idarenin böyle birdurumda Kamu İhale Genel Tebliğinin anılan maddesi uyarınca açık ihale usulü ile ihalesonuçlandırılıncaya kadar geçecek süre içindeki ihtiyacın pazarlık usulü ile temin edilebileceğihüküm altına alındığından, **idarenin 8 ay süre ile temizlik hizmetini pazarlık usulü ile temin etmesinde mevzuata uyarlık bulunmamaktadır.**[\[23\]](#)”

6. Sonuç

Öngörülemezlik iş hayatının oldukça önemli bir olgusudur. İhale mevzuatında da yer bulan bu kavram, kamu idareleri için de büyük önem taşımaktadır.

Ancak, şartlar oluşmadan bu çerçevede alım yapılması ya da bu yöntemin kötüye kullanılması kamu kaynağını kullanan kamu idareleri için idari ve cezai sorumluluk doğuracaktır.

Her ne kadar sadece alım usulünün hatalı belirlenmesinin kamu zararına yol açmayacağı yönünde yerleşik Sayıştay içtihatları varsa da usule aykırı yapılan alım sürecinde fiyatların, piyasa rayiçlerinin üzerinde belirlendiği durumlarda elbette kamu zararı olarak değerlendirilebilecektir. Zaten usule aykırı yapılan alımlar rayicin üzerinde malın/hizmetin/yapım işinin temini riskini taşımaktadır.

İhale mevzuatına ilişkin temel eksikliğimiz, mal ve hizmet alımlarıyla yapım işlerine ilişkin fiyat standartlarımızın olmamasıdır. Temel sorunun bu olduğunu düşünmekteyim. Yapım işlerinde bazı kamu kurum ve kuruluşları tarafından belirlenen birim fiyatlar olmakla birlikte belirlenen birim fiyatlar ihtiyacı görmekten uzaktır ancak bu başka bir tartışma konusudur.

Standartlaşmanın olmadığı ortamda, ihale usulleri ne olursa olsun rekabet ortamı sağlanamaz ve ihtiyaçların yerinde, zamanında ve kaliteli karşılanamaz.

Bunun dışında, Türk Ceza Kanununda özellikle ihale suçlarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Suç fiilinin sürekli değişmesi karşısında, gerekli güncellemeler yapılmalı ve caydırıcı yaptırımlar konulmalıdır.

Diğer taraftan, kamu zararına ilişkin düzenlemeler yeniden gözden geçirilerek, piyasa rayiçlerinin nasıl belirleneceği, hangi durumda rayicin üzerine çıkıldığı hususları yapılacak düzenlemelerle açıklığa kavuşturulmalıdır.

İlginçtir ki Türk mali sisteminde, muhasebe yetkilisinin kontrol sorumluluğunda olan ödeme belgesinin yetkililer tarafından imzalanmaması bir kamu zararı sonucu doğurmaktayken, bir "logo" için Kamu İhale Kanununda ve Kamu İhale Genel Tebliğinde belirtilen koşullar oluşmadan ve piyasa rayicinin üstünde olup olmadığı tartışılmadan sadece davet edilen isteklilerle yapılan ihale sonucunda 810.000.-TL ödenmesi kamu zararı olarak değerlendirilmemektedir.

[1] Söz konusu cezalar anılan Kanun'un 60.maddesinde aşağıdaki şekilde sayılmıştır:

"İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer

ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. (Değişik son cümle: 30/7/2003-4964/36 md.) Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.”

[2] Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı: Yılı 2012: Dairesi 5: Dosya No 39744: T. No:41745Tutanak Tarihi 29.3.2016

[3] Sayıştay 5. Daire Kararı, Yılı 2014, Dairesi 5, Karar No 174, Tutanak Tarihi 21.4.2016

[4] Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı, Yılı 2006, Dairesi 5, Dosya No 30985, Tutanak No 31582, Tutanak Tarihi 8.6.2010

[5] Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı, Yılı 2003, Dairesi 8, Dosya No 28982, Tut. No 29579, Tutanak Tarihi 23.10.2007

[6] Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı, Yılı 2009, Dairesi 5, Dosya No 36575, T No 39945, Tutanak Tarihi 27.1.2015

[7] Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı Yılı 2012, Dairesi 2, Dosya No 40219, T. No, 42337, Tutanak Tarihi 25.10.2016

[8] Sayıştay 2. Daire Kararı: Yılı 2012, Dairesi 2, Dosya No 40219, Tutanak No, 42337, T. Tarihi 25.10.2016

[9] YARGITAY 5. Ceza Dairesi Esas: 2013/13227, Karar: 2015/16107

[10] YARGITAY 5. Ceza Dairesi Esas: 2014/1486 Karar: 2016/3148

[11] Kamu İhale Kurumu, Toplantı No : 2014/026, Gündem No: 82, Karar Tarihi: 16.04.2014, Karar No: 2014/MK-189

[12]Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2014 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

[http://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2014/Belediyeler/GAZ%C4%](http://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2014/Belediyeler/GAZ%C4%99)

[13] Kamu İhale Kanunu 21b Maddesi Bağlamında Kamu İhale Hukukunda Öngörülemezlik Kavramı, <http://ihalemusaviri.blogspot.com.tr/2011/05/kamu-ihale-kanunu-21b-maddesi-baglamnda.html>

[14]"Kamu İhale Kanunu 21b Maddesi Bağlamında Kamu İhale Hukukunda Öngörülemezlik Kavramı"

[15]Kamu İhale Kurulu 2003/UK.Z-851 sayılı kararı

[16][16] Kamu İhale Kanunu 21b Maddesi Bağlamında Kamu İhale Hukukunda Öngörülemezlik Kavramı, <http://ihalemusaviri.blogspot.com.tr/2011/05/kamu-ihale-kanunu-21b-maddesi-baglamnda.html>

[17] Kamu İhale Kurumu Uyuşmazlık Kararı: Toplantı No: 2008/001, Gündem No: 71, Karar Tarihi: 07.01.2008, Karar No: 2008/UY.Z-93

[18] Daireler Kurulu Kararı 174 Sayıştay Dergisi SAYI: 53, <http://dergi.sayistay.gov.tr/icerik/der53m8.pdf>

[19] Kamu İhale Kurumu Uyuşmazlık Kararı, Toplantı No: 2008/26, Gündem No: 106, Karar Tarihi: 12.05.2008, Karar No: 2008/UY.Z-2018

[20] Kamu İhale Kurumu Uyuşmazlık Kararı Toplantı No : 2010/018, Gündem No : 22, Karar Tarihi : 02.03.2010, Karar No : 2010/UH.I-686

[21] Kamu İhale Kurumu Uyuşmazlık Kararı, Toplantı No : 2009/020, Gündem No : 18, Karar Tarihi : 05.03.2009, Karar No : 2009/UY.I-1030

[22]Kamu İhale Kurumu Uyuşmazlık Kararı Toplantı No : 2009/011, Gündem No : 40, Karar Tarihi : 09.02.2009, Karar No : 2009/UH.III-669

[23]Kamu İhale Kurumu Uyuşmazlık Kararı Toplantı ToplantıNo : 2008/031, Gündem No : 33, Karar Tarihi : 03.06.2008, Karar No : 2008/UH.Z-2311

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA